

Plan for forvaltningsrevisjon

2020-2024

Kontrollutvalget i Rollag kommune

Behandlet i kontrollutvalget 01.12.2020, sak 51/20.

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning	3
Kontrollutvalgets rolle	3
Nærmere om gjennomføringen av forvaltningsrevisjon	3
Risiko- og vesentlighetsvurdering	4
Kontrollutvalgets kontrollformer	5
Kontrollutvalgets forslag til prosjekter	5
Økonomi/budsjett	8
Rapportering	8
Rullering av planen	8

Innledning

Forvaltningsrevisjon er en lovfestet form for revisjon av offentlig virksomhet som inngår i den kommunale egenkontrollen. Det er kontrollutvalget som skal påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon i kommunen og kommunens selskaper.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Enkelt sagt ønsker man gjennom en forvaltningsrevisjon å få svar på to kjernesporsmål:

- Gjør man de riktige tingene?
- Gjør man tingene riktig?

Gjennomført forvaltningsrevisjon skal gi de folkevalgte i kommunen informasjon om administrasjonens oppfølging og resultatene av vedtak i kommunestyret. Forvaltningsrevisjon er på den måten ment å fungere som en kontrollmekanisme mellom kommunestyret og administrasjonen, og i tillegg ha effekter knyttet til læring.

I forskrift om kontrollutvalg og revisjon er det presisert at kontrollutvalget ikke kan overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer. Kontrollorganene skal altså kontrollere midlene og måloppnåelsen, men ikke vurdere innholdet i de vedtatte målene for den kommunale virksomheten. Revisor må legge vekt på å arbeide balansert mot politisk sensitive områder.

Kontrollutvalgets rolle

Som det fremgår ovenfor, skal kontrollutvalget sørge for at det gjennomføres forvaltningsrevisjon i kommunen. Dette gjelder både den kommunale forvaltningen og kommunens interkommunale selskaper, heleide aksjeselskaper og deleide aksjeselskaper sammen med andre kommuner. I henhold til kommuneloven § 23-3 skal kontrollutvalget utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Det er vanlig at kontrollutvalget får myndighet av kommunestyret til å kunne gjøre endringer i planen og supplere med andre undersøkelser etter hva som kan være kontrollbehov. I tillegg er det selvsagt opp til kommunestyret selv å be kontrollutvalget igangsette forvaltningsrevisjoner.

Nærmere om gjennomføringen av forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres ut fra en kommunal revisjonsstandard. Her stilles det krav til blant annet at det formuleres problemstillinger (spørsmål som ønskes besvart), hvilken metode revisor skal benytte og nærmere om revisors rapportering. Kontrollutvalget vurderer hva det ønskes svar på.

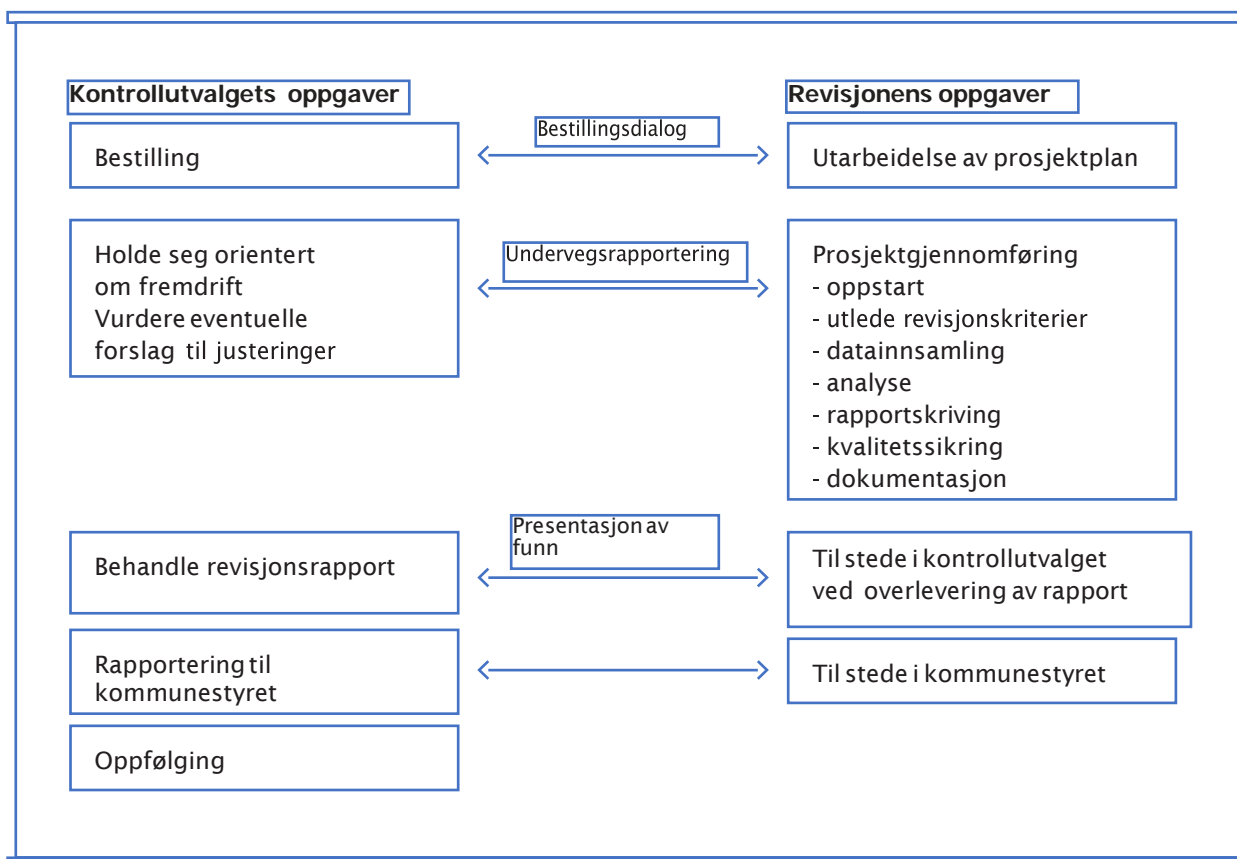
Det er revisors faglige ansvar å sørge for at det blir gjort tilstrekkelige undersøkelser for å svare på problemstillingene.

Det kan være hensiktsmessig å skille mellom to hovedkategorier av tilnæringsmåter når det gjelder forvaltningsrevisjon, nemlig:

- Systemorientert forvaltningsrevisjon
- Resultatorientert forvaltningsrevisjon

Ofte vil det i en og samme forvaltningsrevisjon benyttes begge tilnæringsmåter. Man kan ha en problemstilling som undersøker om kommunen har systemer/rutiner og internkontroll på et felt som skal sikre god praksis. Da arbeider man systemorientert. I en annen problemstilling vil man undersøke om hvordan praksis egentlig er, det vil si om rutinene etterleves og har den ønskede virkning. Da er undersøkelsen resultatorientert.

Nedenfor følger en oversikt over kontrollutvalget og revisjonens oppgaver ved gjennomføringen av en forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Denne planen bygger på en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) av kommunen og kommunens selskaper. Det er sekretariatet som har stått for denne analysen. Hensikten med ROV er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon ut fra hvor det er risiko for vesentlige avvik, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene vil kunne få.

Metode og gjennomføring av denne vurderingen har stikkordsmessig vært som et prosessarbeid i kontrollutvalget. Vurderingen bygger på et bredt grunnlag av kilder.

Kontrollutvalgets kontrollformer

Kontrollutvalget har flere kontrollformer utover forvaltningsrevisjon som tas i bruk. Dette kan illustreres ved figuren nedenfor. Orienteringer fra kommunedirektøren benyttes i mange saker, og kan danne grunnlag for kontrollutvalgets beslutning knyttet til å bestille revisjon på ett konkret tema. Oppfølging av statlige tilsyn er en annen kontrollform kontrollutvalget benytter systematisk i tillegg til å dra på besøk hos virksomheter.

Kontrollutvalgets forslag til prosjekter

Prosjekt	Tema og problemstillinger
Personvern	<p>Personvern er et veldig tidsaktuelt tema på bakgrunn av det fokus som har vært på området i forbindelse med den nye personvernforordningen. Regelverket presiserer flere viktige prinsipper som åpenhet, samtykke, begrunnelse og begrensning av bruk, lagring, retting, overføring, samt mulighet til å protestere mot bruk. Regelverket gir også adgang til å ilegge betydelig høyere gebyr ved overtredelse av reglene enn tidligere. Datatilsynet er både tilsyn og ombud. Tilsynsfunksjonen går ut på å kontrollere om virksomheter etterlever personvernreglene. Det er viktig at kommunen har oversikt over systemer som behandler personopplysninger og informasjonsutvekslingen mellom systemene. Det er også viktig å vite hvilke typer personopplysninger som behandles, hvilke opplysninger som (skal) oppbevares og hvor lenge de (skal) oppbevares. Et viktig moment i dette blir om kommunen har gjennomført en vurdering av personvernkonsekvenser. Rollag kommune har felles personvernombud med Kongsberg, Notodden, Tinn, Nore- og Uvdal, Flesberg, Hjartdal. Personvern er i begrenset grad omtalt fra kommunens plan- / styringsdokumenter. Kommunen har et informasjonsreglement, men revisor er informert om at dokumentet skal gjøres om i sin helhet i tråd med GDPR og informasjonssikkerhet. GDPR kan også være et område innen etikk og varsling og om hvordan kommunen ivaretar personvernet og retningslinjene i GDPR.</p>
Etikk og varsling	<p>Offentlig sektor har en spesiell rolle som forvalter av myndighet og fellesskapets ressurser. Det stilles krav til at kommunal virksomhet skal kjennetegnes av tillit og bygges på høy etisk standard. Kommunen skal utarbeide en årsberetning for kommunens samlede virksomhet, samt egen årsberetning for hvert kommunale foretak, som skal redegjøre for tiltak som er iverksatt og planlagt iverksatt for å sikre en høy etisk standard. Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte er viktige virkemidler for å redusere risikoen for uetisk atferd og korrupsjon. Retningslinjene må jevnlig oppdateres, være forståelige, relevante og etterlevbare, og skal gi klare anvisninger for hvilken atferd som forventes i ulike situasjoner. Etiske retningslinjer bør vedtas av kommunestyret, og offentliggjøres. Systemer for opplæring, dilemmatrening og etisk refleksjon bør være på plass for å sikre at retningslinjene oppleves meningsfulle og blir kjente i organisasjonen. Generelt er anskaffelser, plan- og byggesaker og eierstyring av kommunale selskaper områder med særlig risiko for uetisk atferd og korrupsjon. Det kan oppstå etiske utfordringer og kritikkverdige forhold knyttet til yrkesetikk og mellommenneskelige relasjoner,</p>

både for tjenesteyting og arbeidsmiljø. Arbeidsmiljøloven gir arbeidstaker rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Kommunens plikt til å utarbeide rutiner for intern varsling som skal være skriftlige. Etikk er omtalt i kommunens plan- / styringsdokumenter, og det refereres til etiske retningslinjer. En kan ikke se at det i noen av kommunens plan- /styringsdokumenter er nevnt varsling.

Rådmannens internkontroll

Økonomisk internkontroll er en sentral del av virksomhetens internkontroll, og knytter seg til regnskapet, og transaksjoner som ender i regnskapet. Den skal bidra til at kommunen når sine økonomiske mål, og forhindre misligheter. Mulig vinkling på forvaltningsrevisjon kan være om ledere har tilstrekkelig kompetanse til å styre mot økonomiske mål? En annen tilnærming er om politikken mottar god nok styringsinformasjon i rapporter på økonomi og måloppnåelse.

Internkontroll er et vidt begrep og kan omfatte prosesser for å gi rimelig sikkerhet for målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering, og overholdelse av lover og regler. Området anbefales til forvaltningsrevisjon da ny kommunelov tydeliggjør rådmannens internkontrollansvar. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Rådmann skal som ansvarlig for internkontrollen utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, ha nødvendige rutiner og prosedyrer, avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, dokumentere internkontrollen og ved behov evaluere og forbedre prosedyrer og tiltak for internkontroll.

Rusomsorg

Kommunen har ansvar for mange tjenester til mennesker med rusmiddelproblemer; råd og veiledning, behandlings- og rehabiliteringstjenester, praktisk bistand og opplæring, plass i institusjon, helsetjenester i hjemmet, økonomisk stønad og arbeidsrettede tiltak, tilbud om midlertidig bolig og bistand til å skaffe bolig for vanskelig stilte på boligmarkedet. Satsing på rus er for en stor del samorganisert med psykisk helse. Området er omtale i kommunens plan- / styringsdokumenter, men uten særskilte mål. Det beskrives behov for kompetanseheving på området. I rådmannens årsrapport for 2019 står det at det ble vedtatt en ruspolitisk handlingsplan tilbake i 2017, og at denne ikke er påbegynt enda. Kommunens KOSTRA-tall viser lav ressursbruk, men det mangler mye tall fra kommunen i KOSTRA-tallene, noe som gjør analyse av området vanskeligere. Kommunen har fokus mot psykisk helse og rus, blant annet gjennom lavterskeltilbud og et interkommunalt samarbeid.

Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Det kan være aktuelt å undersøke blant annet i hvilken grad botilbud og kommunale tilbud ellers er tilstrekkelig differensiert og tilpasset den enkelte tjenestemottaker. Det er tale om en svært

sårbar brukergruppe og press på de økonomiske rammene for tjenestene. Det kan også være aktuelt å undersøke tilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne, herunder tilrettelegging for sosial deltakelse. Ikke alle barn med nedsatt funksjonsevne får delta på de samme sosiale arenaene som friske barn. Sektoren skole og oppvekst har ikke alltid ressurser til å sikre disse barna nok trygghet, tilsyn og assistanse på skolefritidsordningene, og foreldrene må finne egne løsninger. En mulig vinkling kan også være i hvilken grad benyttes medvirkning, brukererfaringer og brukerundersøkelser i tjenesteutviklingen?

Området er omtale i kommunens plan- / styringsdokumenter, men uten særskilte mål. En har enkelte tiltak som har en universell utforming og tilrettelegge for arbeidstakere i kommunen med nedsatt funksjonsevne.

Skole

Det har vært endringer i skolestrukturen i Rollag kommune. Det er et minkende elevtall ved skolen. Dette reduserer behovet for antall lærere, og for å løse dette har skolen i Rollag gått over til en fådelt organisering, hvor elever blir satt i sammen i grupper på tvers av trinn. Den kommunale grunnskoleopplæringen skal i samarbeid med hjemmet, åpne dører mot verden og fremtiden og gi elevene og historisk og kulturell innsikt og forankring. Barn og unge har både rett og plikt til grunnskoleopplæring i samsvar med opplæringsloven og tilhørende forskrifter. Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Grunnskoleelevene har også rett til å gå på den nærmeste eller ved den skolen i nærmiljøet som de sokner til. Og ikke minst har alle elever rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Mulig forvaltningsrevisjon på området er overgang til fådelt skole med hvor fokus på pedagogiske konsekvenser, arbeidsmiljø for lærere, skolemiljø og samarbeid hjem - skole vurderes som mulige problemstillinger

Økonomi/budsjett

Omfang og kompleksitet vil kunne variere fra undersøkelse til undersøkelse, og dette vil også være avgjørende for ressursbruken. Kontrollutvalget har i sitt budsjettforslag fremmet forslag om kr. 246 000 til forvaltningsrevisjon, noe som innebærer at utvalget kan bestille ett forvaltningsrevisjonsprosjekt. Budjettet behandles i kommunestyret.

Rapportering

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret. Dette innebærer at den enkelte forvaltningsrevisjon rapporteres til kommunestyret.

Kommunestyret fastsetter hvordan den enkelte forvaltningsrevisjon skal følges opp, og kontrollutvalget følger opp vedtakene. Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til forvaltningsrevisjonsrapporter er blitt ivaretatt i årsrapporten, eventuelt i egen sak.

Rullering av planen

Denne planen er utarbeidet med tanke på forvaltningsrevisjon i kommende 4-årsperiode. I tillegg til løpende vurdering av planen, vil kontrollutvalget vurdere om den bør revideres etter 2 år.

Kontrollutvalget ber kommunestyret om fullmakt til å fravike de vedtatte prioriteringene i planen basert på slike vurderinger, eller hvis andre forhold tilsier det.